

VAN ISBN-10 NAAR ISBN-13 IN 2007¹

Bent u voorbereid op het nieuwe ISBN?

[Jeroen Walterus] Het *International Standard Book Number* (ISBN) is een unieke titel-identificatie die wereldwijd wordt gebruikt om gegevens van boeken en aanverwante producten (dvd, cd-rom) op te slaan in computers van bibliotheken, grossiers, importeurs, distributeurs en boekverkopers. Meer dan 160 landen zijn aangesloten bij het ISBN-systeem. Boekverkopers, bibliotheken en uitgevers bereiden momenteel de omschakeling voor naar een nieuw ISBN, dat op 1 januari 2007 wereldwijd wordt ingevoerd.

DE OMSCHAKELING VAN ISBN-10 NAAR ISBN-13

Het huidige ISBN bestaat uit 10 karakters, en is samengesteld uit:

- de taal- of landaanduiding (bv. 90 voor Nederlands);
- de code van de uitgever (bv. 77094 voor het VCV);
- het jaarlijks volgnummer van de publicatie (bv. 10);
- een controlecijfer.

Het doel van het ISBN is dat elke titel die een uitgever uitgeeft, snel en eenvoudig is terug te vinden in databestanden. Het ISBN vormt voor boekverkopers het bestelnummer van het boek, waarmee informatie over de titel opgevraagd kan worden en bestellingen geplaatst kunnen worden. Het ISBN-systeem is er voor beroeps-uitgevers maar ook voor universiteiten, bedrijven, verenigingen, stichtingen en ook particulieren.

De reden voor de omschakeling is dat de unieke ISBN's van 10 karakters, die nu gebruikt worden, uitgeput raken bij verschillende landen in de wereld. Het nieuwe ISBN-13 stemt in opbouw overeen met het huidige EAN (*European Article Number*), dit is het nummer van de 'barcode' dat op allerlei producten wordt gebruikt. Het EAN voor boeken is ook bekend onder de naam 'Bookland EAN' en zal vanaf 1 januari 2007 gelijk zijn aan het ISBN-13. Het nieuwe ISBN zal uit 13 karakters bestaan en is samengesteld uit:

- de huidige Bookland EAN prefix 978, of vanaf 2007 de nieuwe prefix 979;
- het ISBN-nummer (9 karakters), met eventueel gewijzigde codes voor taal- en landaanduiding en voor uitgevers;
- een controlecijfer (1 karakter), dat anders berekend zal worden.

Het nieuwe ISBN heeft gevolgen voor iedereen in het boekenvak, dus onder andere voor: uitgevers, boekverkopers, bibliotheken, leveranciers van software in het boekenvak en andere organisaties die gebruik maken van het ISBN, zoals universiteiten en documentatiecentra van bedrijven. Voor seriële publicaties wordt het ISSN (*International Standard Serial Number*, 8 karakters) gebruikt en wijzigt er niets.

MOGELIJKE PROBLEMEN BIJ DE OMSCHAKELING

Als de boekenwereld in Nederland en Vlaanderen niet snel in actie komt, verwacht het Nederlandse Bureau ISBN een chaos bij de

distributie en veel problemen voor klanten van boekhandels, voor bibliotheekbezoekers en studenten. Uit een onderzoek van het Bureau ISBN (december 2005) blijkt dat iets meer dan de helft van het boekenvak weet wat er gaat veranderen, maar dat slechts één op de vier organisaties heeft geïnventariseerd wat dat voor hen betekent. Van de 25 % die de gevolgen in kaart heeft gebracht, is één op de drie klaar voor de omschakeling. Dat betekent dat minder dan 10 % van het totale boekenvak gereed is voor het nieuwe ISBN. Dit geldt zowel voor Nederland als Vlaanderen en voor alle soorten bedrijven in de branche, van uitgevers en boekverkopers tot binders en toeleveranciers.

De wijziging van ISBN-10 naar ISBN-13 kan grote gevolgen hebben omdat veel geautomatiseerde systemen gebruik maken van het ISBN voor identificatie van een boek. De wijziging kan dus gevolgen hebben voor bibliotheek- en bedrijfssoftware, kassaregistratie en andere systemen die gebruik maken van het ISBN. Al deze systemen zullen moeten worden aangepast. Daarom werden door het ISBN Bureau (NL) een stappenplan en checklists opgesteld om te helpen bij het inventariseren van de veranderingsprocessen.

Voor organisaties en verenigingen in Vlaanderen met een uitgeversnummer is er in principe voor hun nieuwe publicaties vanaf 2007 geen probleem. Zij zullen bij hun eerste aanvraag het nieuwe ISBN-13 toegekend krijgen door VUV (Boek.be). Alle titels die in de Boekenbank voorkomen worden automatisch overgezet naar de nieuwe norm. ■

VOOR MEER INFORMATIE KUNT U TERECHT BIJ:

VUV-ISBN

Boek.be vzw

Hof ter Schrieklaan 17 | 2600 Berchem-Antwerpen | www.boek.be

¹ De informatie in deze bijdrage is gebaseerd op het internationaal ISBN-Agency te Berlijn: www.isbn-international.org; het Bureau ISBN te Culemborg (persbericht van 9 januari): www.isbn.nl; VUV, boek.be (Vlaanderen): www.boekenbank.be en www.boek.be; R. Callewaert, Na het jaar 2000 en de euro nu ISBN-13, *Bibliotheek- en Archiefgids*, 82 (2006) 1, p.7-14.